

ผลของการให้คำปรึกษาแนวโยนิโสมนสิการที่มีต่อการเพิ่มพูนจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษา

มหาวิทยาลัยศิลปากร^{*}

The Effects of Yonisonamasikara Counselling on Increasing Public Consciousness among
Students of Silpakorn University

นิรุทธ์ วัฒนภาส^{**}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของกลุ่มจิตวิทยาการปรึกษาแนวโยนิโสมนสิการที่มีต่อการเพิ่มพูนจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรและปรากฏการณ์ทางจิตใจเกี่ยวกับพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาที่เข้ากลุ่ม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรจำนวน 32 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่มและกลุ่มควบคุม 2 กลุ่ม แต่ละกลุ่มมีจำนวนนักศึกษา 8 คน ดำเนินการทดลอง 3 วันต่อเนื่องแบ่งเป็น 7 ช่วง ช่วงละ 3 ชั่วโมง รวม 21 ชั่วโมง วัดพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะ 3 ครั้ง ได้แก่ ก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล 4 สัปดาห์ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบวัดพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะนักศึกษา แบบรายงานตนเองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และการสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม(t-test) และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. หลังการทดลอง นักศึกษาที่เข้ากลุ่มทดลองมีคะแนนพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. หลังการทดลอง นักศึกษาที่เข้ากลุ่มทดลองมีคะแนนพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. หลังการทดลองและระยะติดตามผล 4 สัปดาห์ นักศึกษาที่เข้ากลุ่มทดลองมีความคงทนของคะแนนพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
4. การวิเคราะห์เนื้อหา พบว่า หลังการเข้ากลุ่มจิตวิทยาการปรึกษาแนวโยนิโสมนสิการ นักศึกษาเกิดการเรียนรู้คิดจากสัมพันธภาพที่ขยายความเข้าใจโลกและชีวิตตามจริง และมีพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะเพิ่มขึ้นในทุกด้านได้แก่การตระหนักรู้และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา การอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูล

^{*} บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของดุชนิพนธ์ สาขาวิชาการศึกษาดูชีวิตและการพัฒนามนุษย์ ภาควิชาการศึกษาเพื่อพัฒนามนุษย์และสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เรื่อง ผลของกลุ่มจิตวิทยาการปรึกษาแนวโยนิโสมนสิการต่อการเพิ่มพูนพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์ เป็นที่ปรึกษาดุชนิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ ดร.โสรัจ โปธิแก้ว และรองศาสตราจารย์ลิขิต กาญจนภรณ์ เป็นที่ปรึกษาดุชนิพนธ์ร่วม

^{**} นักศึกษาหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุชนิพนธ์ สาขาวิชาการศึกษาดูชีวิตและการพัฒนามนุษย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร E-mail Address : Nirut@su.ac.th

การเคารพหน้าที่และข้อปฏิบัติทางสังคม และการอุทิศตนทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม โดยผู้นำกลุ่มเป็นปัจจัยเริ่มต้นที่นำไปสู่การเพิ่มพูนพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะและการรู้จักของนักศึกษาที่เข้ากลุ่ม

Abstract

The purposes of this research were to study the effects of Yonisonamasikara group counselling on increasing students' public consciousness behaviors of Silpakorn University and to investigate psychological experiences concerning public consciousness behaviors of the students who participated in the group, through quantitative and qualitative data. The quantitative data obtained through the quasi-experimental with pretest-posttest control group design. Thirty-two students from Silpakorn University were assigned into 2 experimental groups and 2 control groups each group comprised of 8 participants. The experimental groups participated in Yonisonamasikara group counseling for 7 sessions, a session of three hours, for 3 consecutive days, which made approximately 21 hours. During the pretest, posttest and 4-week follow-up study, all participants completed The Personal View Survey. The t-test were used for data analysis. The qualitative data were obtained through the semi-structure interview with 5 participants from the experimental group, after the experiment.

The results of research revealed that :

1. The posttest follow-up scores on public consciousness behaviors of the experimental group were significantly higher than that of the pretest scores ($p < .05$).
2. The posttest follow-up scores on public consciousness behaviors of the experimental group were significantly higher than those scores of the control group ($p < .05$).
3. The posttest and 4-week follow-up scores on public consciousness behaviors of the experimental group were significantly higher than that of the pretest scores ($p < .05$).
4. The qualitative analysis of the data indicated that the group members perceived the beneficial effects of Yonisonamasikara group counselling. The positive interactions and warm and trusting relationships in the group were experienced by the group members which contributing to their understanding, accepting, realizing the values of themselves and the others and also enabled them to realize more public consciousness behaviors. These meaningful relationships facilitating by the group leaders were the initial factors enhancing the public consciousness behaviors and intellectual among the group members.

Key Words : Public consciousness behaviors, Yonisonamasikara group counselling, Students of Silpakorn University

บทนำ

นักศึกษามหาวิทยาลัยถือเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ เนื่องจากเป็นผู้มีศักยภาพความสามารถและโอกาสทางการศึกษาในระดับสูงโดยเป็นหน้าที่ของมหาวิทยาลัย จะต้องเป็นตัวแทนสังคมบ่มเพาะปลูกฝังการศึกษาและคุณธรรมต่อนักศึกษาให้เป็นผู้สร้างสรรค์สังคมต่อไป แต่สภาพความเป็นจริงในสังคมไทยนี้นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้ชีวิตในลักษณะของปัจเจกชน ให้ความสนใจแต่เรื่องของตนเองไม่คำนึงถึงสังคมและสาธารณะ(เขาวฤทธิ์ สาสาย 2547 : 8) ทำให้จิตสำนึกทางสังคมของนักศึกษาไทยมีน้อยลงต่อการรับรู้บทบาท สิทธิและหน้าที่พลเมือง การให้ความสนใจต่อสภาพบ้านเมือง การรับรู้ข่าวสารและวิเคราะห์วิจารณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นรวมถึงความร่วมมือร่วมใจการแก้ไขปัญหาในสังคม ลักษณะเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงการขาดจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษา ซึ่งจำเป็นต้องมีการอบรมปลูกฝังพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะจากทุกฝ่าย

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ(2542 : 14) ให้ความหมายจิตสำนึกสาธารณะว่า การรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระ และเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ มีความสำนึกและยึดมั่นในระบบคุณธรรมและจริยธรรมที่พึงงาม มีความละอายต่อสิ่งผิด จึงกล่าวได้ว่า การพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะเป็นกระบวนการหล่อหลอมคน ในการสร้างประโยชน์สุขให้เกิดแก่ผู้อื่น มีจุดเด่นที่เป็นการปฏิบัติธรรมด้วยการทำงานอยู่ในสังคม และเน้นการทำงานที่ช่วยเหลือผู้อื่น ลดความเห็นแก่ตัวลดตัวตนอยู่ตลอดเวลา การมีจิตสำนึกสาธารณะที่จะอุทิศและเสียสละเพื่อส่วนรวมเช่นนี้ ยังเป็นพื้นฐานจิตสำนึกทางสังคมในระบอบประชาธิปไตย ในการมีส่วนร่วมทางสังคม และขั้นสูงต่อไปคือการรวมกลุ่มกันเพื่อแก้ไขปัญหาสังคม พฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะจึงถือเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่จะต้องมีอยู่ในตัวพลเมืองของประเทศชาติ ซึ่งถือว่าเป็นคุณธรรมพลเมืองตามแนวคิดประชาธิปไตย (วิโรจน์ เรื่องแป้น 2544 : 57) นอกจากนี้ จิตสำนึกสาธารณะยังเป็นลักษณะสำคัญของนักศึกษาที่บ่งชี้ถึงมาตรฐานคุณวุฒิของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา(ไพฑูรย์ สีนลารัตน์และคณะ 2553 : 154)

การพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะสามารถทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ด้วยวิธีการทางปัญญา พระราชวรมณี(ประยูรธ ปยุตโต)(อ้างถึงใน ทิศนา แคมณี 2548 : 31) อธิบายไว้ว่า วิธีการทางปัญญาเป็นวิธีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาให้เกิดปัญญาในการคิดพิจารณาองสิ่งทั้งหลายตามที่มันเป็น หรือเห็นตามความเป็นจริง เกิดความเข้าใจโลกและชีวิตเชื่อมโยงกับพัฒนาการของชีวิตจิตใจ ซึ่งทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในบุคลิกภาพตลอดจนท่าทีต่อสิ่งต่างๆ หรือต่อโลกและชีวิตโดยส่วนรวม เป็นวิถีทางดำเนินชีวิตที่เป็นอิสระสามารถทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น (พระเทพเวที (ประยูรธ ปยุตโต) 2532 : 242 – 253) รู้จักเอาประโยชน์แต่พอควรเท่าที่มีอยู่ ทำตนเกื้อกูลแก่สิ่งแวดล้อม และรู้จักสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมใหม่ๆ ที่อำนวยประโยชน์แก่

ชีวิต สิ่งเหล่านี้เป็นกระบวนการที่จะช่วยให้นักศึกษามีชีวิตเป็นอยู่อย่างพอดีมีความสุข มีอิสรภาพจากภาวะที่ถูกบีบคั้นเป็นทุกข์เชื่อมโยงการเพิ่มพูนจิตสำนึกสาธารณะต่อส่วนรวมได้

ในทางการจัดการเรียนรู้ มีนักการศึกษาได้นำพุทธธรรมและโยนิโสมนสิการมาประยุกต์เป็นแนวทางจัดการเรียนรู้ อาทิ ประเวศ วะสี(2542 : 4 – 5)ได้กล่าวถึงการเรียนรู้ของบุคคล ควรมียัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เรียนรู้ให้รู้ตัวเอง 2) เรียนรู้ให้รู้สิ่งภายนอกตัวที่มาจากเกี่ยวข้องกับตัวเองทั้งที่ไกลและใกล้ และ 3) เรียนรู้ให้รู้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวเองและสิ่งนอกตัวและสามารถจัดความสัมพันธ์ให้เกื้อกูลกันและกัน ชวนชม (2548 : 181)ได้นำเสนอวิธีการเรียนรู้โดยการสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการประกอบด้วย 1) ขั้นตอนการสร้างศรัทธา 2) ขั้นศึกษาข้อมูลและฝึกทักษะการคิดและ 3) ขั้นสรุปวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และโดยเฉพาะในการประยุกต์ใช้กลุ่มทางจิตวิทยาเพื่อการพัฒนาคนนั้นได้มีการนำหลักพุทธธรรมและโยนิโสมนสิการมาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะและพฤติกรรมของสมาชิกที่เข้าร่วมกลุ่ม โสริช โพธิแก้ว (2536) อธิบายการนำหลักอริยสัจ 4 และพุทธธรรมเป็นแนวคิดการพัฒนาบุคคลในกลุ่มจิตวิทยาการปรึกษาที่มีรากฐานอยู่บนความเข้าใจพื้นฐานที่มีต่อโลกและชีวิตตามจริงเพื่อถ่ายทอดแนวคิดเรื่องความเข้าใจที่มีต่อโลกและชีวิต เน้นให้สมาชิกกลุ่มได้พิจารณาถึงคุณค่าของสิ่งที่เป็นอยู่สำหรับตนเองโดยมีผู้นำกลุ่มเป็นผู้เอื้อให้เกิดการสื่อสารเชื่อมโยงความคิดความรู้สึกระหว่างสมาชิกกลุ่มด้วยความเข้าใจ สนับสนุนให้สมาชิกกลุ่มสามารถจัดการกับอุปสรรคต่างๆที่เกิดขึ้นได้อย่างสอดคล้องเป็นจริง ซึ่งพบว่า มีผลต่อปัญหาในภาวะความสัมพันธ์เชื่อมโยงและภาวะความเปลี่ยนแปลงทำให้สมาชิกกลุ่มเกิดประสบการณ์ที่เอื้อต่อการเพิ่มพูนปัญญา เช่น การเห็นคุณค่าของสรรพสิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตตนเอง ความเข้มแข็งอดทน ความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัย ด้วยเหตุนี้กลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยาที่ประยุกต์ใช้หลักการโยนิโสมนสิการจึงเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะสามารถเสริมสร้างเพิ่มพูนพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะแก่นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรให้เกิดแรงบันดาลใจในการพัฒนาตนเองและทำประโยชน์ต่อผู้อื่นได้อย่างน่าสนใจ

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการศึกษาดูพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาและนำหลักการโยนิโสมนสิการมาประยุกต์ใช้ในกลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยา โดยใช้ชื่อกลุ่มในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ว่า “กลุ่มจิตวิทยาการปรึกษาแนวโยนิโสมนสิการ” มีเป้าหมายเพื่อแก้ไขปัญหา ยกระดับจิตใจ และเพิ่มพูนพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร

วัตถุประสงค์การวิจัย

จากปัญหาและความสำคัญของการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร
2. เพื่อศึกษาผลของกลุ่มจิตวิทยาการปรึกษาแนวโยนิโสมนสิการต่อการเพิ่มพูนพฤติกรรม

จิตสำนึกสาธารณะนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร

สมมติฐานของการวิจัย

1. หลังการทดลอง นักศึกษาที่เข้ากลุ่มทดลองมีพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะสูงขึ้น
2. หลังการทดลอง นักศึกษาที่เข้ากลุ่มทดลองมีพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะสูงกว่ากลุ่มควบคุม
3. ระยะติดตามผล 4 สัปดาห์ นักศึกษาที่เข้ากลุ่มทดลองสามารถคงทนพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะได้

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

ประชากร คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 386 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ประกอบด้วย

1. นักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 169 คน กำหนดขนาดตัวอย่างที่ระดับช่วงความเชื่อมั่น 95% ระดับความคลาดเคลื่อน ± 5 ตามวิธีของยามานะ(องอาจ นัยพัฒน์ 2548 : 125) ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วน

2. นักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จากวิธีรับสมัครเข้าร่วมการทดลองโดยความสมัครใจ จำนวน 32 คน แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองสามารถเข้าร่วมกลุ่มจิตวิทยาการปรึกษาแนวโยนิโสมนสิการจำนวน 16 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 16 คน

3. นักศึกษา กลุ่มทดลองที่เข้ากลุ่มจิตวิทยาการปรึกษาแนวโยนิโสมนสิการ โดยการเลือกสุ่มอย่างง่ายนักศึกษาที่สมัครใจให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์จำนวน 5 คน สัมภาษณ์เชิงลึกด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง(Semi - Structure Interview) ภายหลังการทดลอง

ตัวแปรที่ทำการศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. ตัวแปรต้น คือ โปรแกรมกลุ่มจิตวิทยาการปรึกษาแนวโยนิโสมนสิการเพื่อเพิ่มพูนพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร ประกอบด้วย

- 1.1 การคิดแบบโยนิโสมนสิการ
- 1.2 แบบฝึกหัดที่ประยุกต์ใช้ในกลุ่มจิตวิทยาการปรึกษาแนวโยนิโสมนสิการ 6 เรื่อง
2. ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะนักศึกษา ใน 4 องค์ประกอบ ได้แก่
 - 2.1 พฤติกรรมการตระหนักรู้และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา
 - 2.2 พฤติกรรมการอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูล
 - 2.3 พฤติกรรมการเคารพหน้าที่และข้อปฏิบัติทางสังคม
 - 2.4 พฤติกรรมการอุทิศตนทำงานโดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. กลุ่มจิตวิทยาการศึกษาแนวโยนิโสมนสิการ หมายถึง กลุ่มการศึกษาเชิงจิตวิทยาแนวพุทธที่ผู้วิจัยได้นำหลักพุทธธรรมบางประการ ได้แก่ ไตรลักษณ์ อิทัปปัจจยตาและอริยสัจ 4 มาเป็นแนวคิดในกระบวนการพัฒนานักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยร่วมกับแบบฝึกหัดและหลักการโยนิโสมนสิการ โดยมีผู้นำกลุ่มเป็นผู้เอื้อให้สมาชิกกลุ่มได้มองเห็นโจทย์และหนทางออก นำพาชีวิตของตนเองไปสู่ความรู้คิดเข้าใจถูกต้องตามสภาวะที่เป็นจริงหรือเรียกว่า สัมมาทิฐิ เพื่อลดพฤติกรรมที่เป็นโทษ สร้างสรรค์พฤติกรรมที่มีคุณค่าต่อตนเองและผู้อื่น มีเป้าหมายเพื่อให้ นักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัย มีพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะดำรงตนเป็นประโยชน์ต่อตนเองต่อผู้อื่นและส่วนรวม เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

2. พฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะ นักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัย หมายถึง การที่นักศึกษาตระหนักรู้ มีการแสดงออกที่เคารพต่อสิทธิหน้าที่และคำนึงถึงผู้อื่น ประารถนาที่จะช่วยเหลือผู้อื่นและมีความเสียสละต่อส่วนรวม พิจารณาจากลักษณะ 4 องค์ประกอบได้แก่การตระหนักรู้และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา การอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูล การเคารพหน้าที่และข้อปฏิบัติทางสังคมและการอุทิศตนทำงานโดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

3. โยนิโสมนสิการ หมายถึง กระบวนการคิดพิจารณาอย่างถูกวิธี หรือความรู้จักคิด หรือคิดเป็น มุ่งให้เกิดความรู้และเข้าใจในธรรมชาติตามความเป็นจริง ช่วยแก้ไขปัญหา ยกระดับจิตใจ และพัฒนาตนตามจุดมุ่งหมายให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองผู้อื่นและส่วนรวมร่วมกัน

4. การเพิ่มพูนพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะ นักศึกษา หมายถึง กระบวนการที่ผู้นำกลุ่มจิตวิทยาการศึกษาแนวโยนิโสมนสิการเอื้อให้นักศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะในด้านการตระหนักรู้และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา การอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูล การเคารพหน้าที่และข้อปฏิบัติทางสังคม และการอุทิศตนทำงานโดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมไปในทางเจริญขึ้นงอกงามในทิศทางที่ดีสามารถวัดแบบวัดพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะ นักศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. ความคงทนของพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะ หมายถึง พฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษากลุ่มทดลองที่ยังคงดำรงหลังจากผ่านการทดลองไป 4 สัปดาห์ วัดด้วยแบบวัดพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะ นักศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

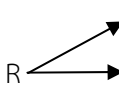
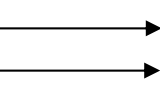
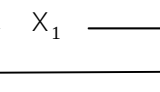
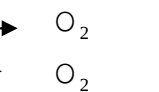
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยโปรแกรมกลุ่มจิตวิทยาการศึกษาแนวโยนิโสมนสิการ แบบรายงานตนเอง และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ 3 คนโดยการประเมินความเที่ยงตรงความเหมาะสมในระดับเหมาะสมมากที่สุด และความสอดคล้องของแบบวัดได้ค่าความสอดคล้อง 1.00 ทุกฉบับ และแบบวัดพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะ นักศึกษาที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ 5 คนโดยการประเมินความเที่ยงตรง ความเหมาะสมและความสอดคล้อง เท่ากับ 0.60 – 1.00 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ .948

แบบแผนการวิจัย

แบบแผนการทดลองในการวิจัยมีลักษณะแบบศึกษาสองกลุ่มวัดก่อน-หลังการทดลอง (Randomized Control Group Pretest - Posttest Experimental Design) จัดให้ตัวแปรการทดลองแก่กลุ่มทดลองเท่านั้น ส่วนกลุ่มควบคุมให้ดำเนินชีวิตปกติประจำวันเพื่อเปรียบเทียบผล

ตารางที่ 1 แสดงแบบแผนการทดลองในงานวิจัย

กลุ่ม	ทดสอบก่อน	ทดลอง	ทดสอบหลัง
 E ₁ C	 O ₁ O ₁	 X ₁	 O ₂ O ₂

โดย X₁ แทนโปรแกรมกลุ่มจิตวิทยาการปรึกษาแนวโยนิโสมนสิการ

O₁ แทนการทดสอบวัดพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะ ก่อนการทดลอง

O₂ แทนการทดสอบวัดพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะ หลังการทดลอง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เพื่อให้เป็นไปตามทิศทางของการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดแนวทางการดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย ถึงคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรเพื่อประสานงานขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย แบ่งการดำเนินงาน 2 ส่วนคือ

1.1 สํารวจพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 169 คน

1.2 ทดลองโปรแกรมกลุ่มจิตวิทยาการปรึกษาแนวโยนิโสมนสิการ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 32 คน

2. ดำเนินการทดลองโปรแกรมกลุ่มจิตวิทยาการปรึกษาแนวโยนิโสมนสิการเพื่อเพิ่มพูนพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะนักศึกษา ระยะเวลา 3 วันติดต่อกัน แบ่งเป็น 7 ช่วง ช่วงละ 3 ชั่วโมง รวม 21 ชั่วโมง ประกอบด้วย 6 แบบฝึกหัดแก่นักศึกษากลุ่มตัวอย่าง มีขั้นตอนดำเนินการทดลอง 3 ขั้นตอน ดังนี้
1) ขั้นเตรียมการก่อนการทดลอง 2) ขั้นทดลองตามโปรแกรม 3) ขั้นหลังการทดลอง

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัย มีดังนี้

1. วิเคราะห์ผลพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะนักศึกษาจากแบบวัดพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะ โดยใช้ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)

2. วิเคราะห์ผลเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยการทดสอบ t (t-test) เพื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะก่อนทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล 4 สัปดาห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

3. การวิเคราะห์ประสบการณ์ทางจิตใจของนักศึกษาผู้เข้ากลุ่มทดลองโดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก แบบรายงานตนเอง แบบประเมินการรับรู้ของสมาชิกกลุ่มและประมวลสรุปข้อมูลด้วยการเขียนพรรณนาความ

ผลการวิจัย

ตารางที่ 2 พฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมและจำแนกแต่ละองค์ประกอบ

พฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะ	N	$\bar{x}$	S.D.	ค่าระดับ
1. ด้านการเคารพหน้าที่และข้อปฏิบัติทางสังคม	169	4.10	0.47	ค่อนข้างสูง
2. ด้านการอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูล	169	4.09	0.47	ค่อนข้างสูง
3. ด้านการอุทิศตนทำงาน โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม	169	3.89	0.50	ค่อนข้างสูง
4. ด้านการตระหนักรู้และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา	169	3.51	0.38	ค่อนข้างสูง
ภาพรวม	169	3.70	0.37	ค่อนข้างสูง

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

พฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะ	ระยะเวลา	$\bar{x}$	S.D.	t	Sig
โดยภาพรวม (N= 16)	หลังการทดลอง	4.44	0.41	6.192	.000*
	ก่อนการทดลอง	3.92	0.24		
ด้านการตระหนักรู้และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา	หลังการทดลอง	4.22	0.53	5.078	.000*
	ก่อนการทดลอง	3.53	0.27		
ด้านการอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูล	หลังการทดลอง	4.60	0.40	5.686	.000*
	ก่อนการทดลอง	4.15	0.31		
ด้านการเคารพหน้าที่และข้อปฏิบัติทางสังคม	หลังการทดลอง	4.46	0.37	4.341	.001*
	ก่อนการทดลอง	4.02	0.27		
ด้านการอุทิศตนทำงานโดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม	หลังการทดลอง	4.38	0.47	6.363	.000*
	ก่อนการทดลอง	3.81	0.32		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองและระยะติดตามผล

พฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะ	ระยะเวลา	$\bar{x}$	S.D.	t	Sig
โดยภาพรวม (N=16)	ระยะติดตามผล	4.47	0.42	5.251	.000*
	ก่อนการทดลอง	3.92	0.24		
ด้านการตระหนักรู้ และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา	ระยะติดตามผล	4.32	0.43	6.250	.000*
	ก่อนการทดลอง	3.53	0.27		
ด้านการอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูล	ระยะติดตามผล	4.53	0.41	4.008	.001*
	ก่อนการทดลอง	4.16	0.30		
ด้านการเคารพหน้าที่ และข้อปฏิบัติทางสังคม	ระยะติดตามผล	4.54	0.41	4.601	.000*
	ก่อนการทดลอง	4.02	0.27		
ด้านการอุทิศตนทำงานโดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม	ระยะติดตามผล	4.41	0.49	4.927	.000*
	ก่อนการทดลอง	3.81	0.32		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 5 ผลการทดสอบค่าที ของคะแนนพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะโดยภาพรวมและรายด้านของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

เวลา	พฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะ	กลุ่มทดลอง N = 16		กลุ่มควบคุม N = 16		t	Sig
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
ก่อนการทดลอง	โดยภาพรวม	3.92	0.24	3.92	0.37	0.016	.987
	1. การตระหนักรู้และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา	3.53	0.27	3.49	0.43	0.341	.736
	2. การอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูล	4.15	0.30	4.10	0.39	0.340	.736
	3. การเคารพหน้าที่และข้อปฏิบัติทางสังคม	3.81	0.32	3.92	0.50	0.095	.925
	4. การอุทิศตนทำงานเพื่อเห็นประโยชน์ส่วนรวม	3.92	0.24	3.92	0.37	0.770	.447
หลังการทดลอง	โดยภาพรวม	4.44	0.41	3.80	0.28	5.136	.000*
	1. การตระหนักรู้และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา	4.22	0.53	3.63	0.45	3.404	.002*
	2. การอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูล	4.60	0.40	3.81	0.39	5.954	.000*
	3. การเคารพหน้าที่และข้อปฏิบัติทางสังคม	4.46	0.38	3.92	0.23	4.835	.000*
	4. การอุทิศตนทำงานเพื่อเห็นประโยชน์ส่วนรวม	4.38	0.47	3.78	0.37	4.073	.000*

ตารางที่ 5 (ต่อ)

เวลา	พฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะ	กลุ่มทดลอง N = 16		กลุ่มควบคุม N = 16		t	Sig
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
ติดตามผล 4 สัปดาห์	โดยภาพรวม	4.47	0.42	3.53	0.27	7.580	.000*
	1. การตระหนักรู้และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา	4.32	0.43	3.60	0.37	5.064	.000*
	2. การอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูล	4.53	0.41	3.59	0.33	7.419	.000*
	3. การเคารพหน้าที่และข้อปฏิบัติทางสังคม	4.54	0.41	3.49	0.30	8.332	.000*
	4. การอุทิศตนทำงานเพื่อเห็นประโยชน์ส่วนรวม	4.41	0.49	3.43	0.28	6.861	.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลจากการวิจัย พบว่า

1. พฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง โดยมีการแสดงออกถึงพฤติกรรมในด้านการเคารพหน้าที่และข้อปฏิบัติทางสังคม การอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูล การอุทิศตนทำงานโดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และการตระหนักรู้และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเรียงตามลำดับ

2. ผลการใช้กลุ่มจิตวิทยาการปรึกษาแนวโยนิโสมนสิการเพื่อเพิ่มพูนพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะนักศึกษา พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะเพิ่มพูนขึ้นในด้านการอุทิศตนทำงานโดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม การอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูล การตระหนักรู้และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา การเคารพหน้าที่และข้อปฏิบัติทางสังคมเรียงตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้และมีพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะสูงขึ้นกว่านักศึกษาที่ไม่ได้เข้ากลุ่มโดยมีพฤติกรรมอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูล การเคารพหน้าที่และข้อปฏิบัติทางสังคม การอุทิศตนทำงานโดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และการตระหนักรู้และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเรียงตามลำดับซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สำหรับความคงทนของพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะที่เกิดขึ้น พบว่าภายหลังจากการเข้ากลุ่มจิตวิทยาการปรึกษาแนวโยนิโสมนสิการแล้วนักศึกษสามารถคงทนพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะในระยะติดตามผล 4 สัปดาห์โดยมีพฤติกรรมการตระหนักรู้และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา การอุทิศตนทำงานโดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม การเคารพหน้าที่และข้อปฏิบัติทางสังคม และการอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูลเรียงตามลำดับซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. สำหรับปรากฏการณ์ทางจิตใจเกี่ยวกับพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาที่เข้ากลุ่มพบว่านักศึกษาที่เข้ากลุ่มจิตวิทยาการปรึกษาแนวโน้มนิสัยการสะท้อนให้เห็นถึงตนเองได้รู้คิดและเรียนรู้ถึงคุณค่าภายในตนเชื่อมโยงกับพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะจากกระบวนการกลุ่ม และทำที่บทบาทของผู้ในกลุ่มที่เอื้อต่อการขยายทัศนคติต่อความเข้าใจในการดำเนินชีวิตและช่วยคลี่คลายในประเด็นปัญหาค้างใจพร้อมได้กระตุ้นการเรียนรู้ร่วมกันจากประสบการณ์ชีวิตของนักศึกษาที่หยิบยกขึ้นมาเป็นเนื้อหาที่มีคุณค่ามีความหมายอย่างยิ่ง ทำให้นักศึกษารู้คิดสามารถเชื่อมโยงสัมพันธ์ถึงความเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะที่ส่งผลต่อตนเองผู้อื่นและส่วนรวม รู้จักใช้เหตุผลสามารถคิดไตร่ตรองปัญหาสืบสาวเหตุปัจจัยต่างๆ ทำให้เกิดการยอมรับในความแตกต่างหลากหลายของกันและกัน มีการแสดงออกที่ช่วยเหลือให้ความร่วมมือ และคำนึงถึงผู้อื่นด้วยความจริงใจทำให้เกิดกำลังใจและมีท่าทีการ เคารพความจริงต่างๆ ได้เหมาะสมยิ่งขึ้น นำไปสู่การตระหนักรู้ในคุณค่าชีวิตของตนเองและการทำความดีเป็นพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองต่อผู้อื่นและส่วนรวม

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง “ผลของกลุ่มจิตวิทยาการปรึกษาแนวโน้มนิสัยการต่อการเพิ่มพูนพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร” ผู้วิจัยอภิปรายผลจากข้อค้นพบของการวิจัย ดังนี้

1. จากผลการศึกษาพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง จึงพอสรุปได้ว่า ในภาพรวมนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรมีแนวโน้มแสดงออกถึงพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะด้านการเคารพหน้าที่และข้อปฏิบัติทางสังคม การอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูล การอุทิศตนทำงานโดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และการตระหนักรู้และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา สอดคล้องกับลักษณะที่พึงประสงค์เป็นคุณธรรมพลเมืองและเป็นลักษณะสำคัญของนักศึกษาที่บ่งชี้ถึงมาตรฐานคุณวุฒิของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา (วิโรจน์ เรืองแป้น 2544 : 57)(ไพฑูรย์ สีนลรัตน์และคณะ 2553 : 154) และพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรที่ต้องได้รับการพัฒนาเพิ่มพูนมากขึ้น พอสรุปได้ว่า เป็นด้านการตระหนักรู้และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา สอดคล้องกับแนวคิดของ เขาฤทธิ์ สาย (2547 : 8) ที่เห็นว่านักศึกษาส่วนใหญ่ใช้ชีวิตในลักษณะของปัจเจกชน ให้ความสนใจแต่เรื่องของตนเองไม่คำนึงถึงสังคมและสาธารณะ

2. จากผลการศึกษาการใช้กลุ่มจิตวิทยาการปรึกษาแนวโน้มนิสัยการ พบว่า ผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาภายหลังเข้ากลุ่มจิตวิทยาการปรึกษาแนวโน้มนิสัยการสูงกว่าก่อนเข้ากลุ่ม คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาที่เข้ากลุ่มจิตวิทยาการปรึกษาแนวโน้มนิสัยการสูงกว่านักศึกษาที่ไม่ได้เข้ากลุ่ม และคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาที่เข้ากลุ่มจิตวิทยาการปรึกษาแนวโน้มนิสัยการในระยะติดตามผล 4 สัปดาห์สูงกว่าก่อนเข้ากลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งจากผลการวิจัยดังกล่าว อาจสรุปได้ด้วยเหตุผลที่ทำให้พฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาของนักศึกษาที่เข้ากลุ่มจิตวิทยาการปรึกษาแนวโน้มนิสัยการมีแนวโน้มสะท้อนถึงพัฒนาการเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากแนวคิดการจัดการเรียนรู้ด้วยกลุ่ม

จิตวิทยาการปรึกษาแนวโยนิโสมนสิการ เป็นกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ช่วยให้นักศึกษาเกิดการรู้คิดเข้าใจที่ชัดเจนและมีความหมายต่อตนเอง เกิดความรู้สึกรู้สึกผูกพันในตัว มีความต้องการและความรับผิดชอบที่จะเรียนรู้เชื่อมโยงใหม่ๆ สอดคล้องกับแนวคิดของจอห์นสัน และจอห์นสัน(Johnson & Johnson 1975: 7 อ้างถึงในทิตนา แชนนี 2548 : 131) ที่ให้ความสำคัญกับประสบการณ์เป็นแหล่งที่มาของการเรียนรู้(Experiential Learning) และการดำเนินการอันจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาโปรแกรมกลุ่มจิตวิทยาการปรึกษาแนวโยนิโสมนสิการที่บูรณาการพุทธธรรมและหลักการโยนิโสมนสิการเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีวิธีการพัฒนานักศึกษาได้เรียนรู้การเพิ่มพูนพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะผ่านประสบการณ์ชีวิตของตนและกระตุ้นเร้าให้นักศึกษาได้คิดไตร่ตรองในประสบการณ์ที่มีความหมายเหล่านั้นด้วยการรู้คิดเข้าใจอย่างถูกต้องถึงความจริงตามกฎธรรมชาติ มุ่งมั่นทำความดี โดยมีเป้าหมายเพื่อการแก้ไขปัญหา ยกระดับจิตใจและพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะ สอดคล้องกับแนวคิดกลุ่มจิตวิทยาการปรึกษาแนวพุทธที่โสริช โพธิแก้ว(โสริช โพธิแก้ว 2548 อ้างถึงในสุภาวดี ดิสโร 2551 : 34) อธิบายถึงการนำหลักอริยสัจ 4 เป็นฐานคิดมีขอบเขตการปฏิบัติงานครอบคลุมสภาวะจิตใจและพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มทั้งในมิติของการพัฒนาความงอกงามและมิติของการแก้ไขปัญหาซึ่งจะเกิดขึ้นเป็นเนื้อเดียวกันในการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น สามารถนำพาตนเองจากพฤติกรรมไม่เป็นประโยชน์เป็นอยู่ไม่ถูกต้องไปสู่ภาวะแจ่มใสมีความสุขและสร้างสรรค์พฤติกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองผู้อื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับงานวิจัยของเพริศพรรณ แดนศิลป์ (2550) ที่ศึกษาผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มโยนิโสมนสิการเกิดผลต่อปัญญาในภาวะความสัมพันธ์เชื่อมโยงและภาวะความเปลี่ยนแปลงของนักศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของจริณีทิพย์ โคธีรานุรักษ์ (2551) ที่ศึกษาพบว่ากลุ่มจิตวิทยาพัฒนาตนแนวพุทธมีต่อความเอื้อเฟื้อของนักศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาวดี ดิสโร(2551)ที่ศึกษาผลของกลุ่มจิตวิทยาแนวพุทธมีผลต่อความสามารถในการพึ่งพิงของนักศึกษา ซึ่งยืนยันสนับสนุนผลของกลุ่มจิตวิทยาการปรึกษาแนวโยนิโสมนสิการที่นำพุทธธรรมและหลักการโยนิโสมนสิการเป็นแนวคิดช่วยให้สามารถจัดการกับปัญหาได้อย่างสอดคล้องเข้าใจความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชีวิต เกิดการรู้คิดยอมรับและตระหนักถึงคุณค่าในตนเองและผู้อื่นที่ส่งผลเชื่อมโยงให้นักศึกษามีกำลังใจความมุ่งมั่นและมีพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะในการดำเนินชีวิตต่อไป

3. จากผลการศึกษาปรากฏการณ์ทางจิตใจเกี่ยวกับพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาที่เข้ากลุ่ม พบว่า นักศึกษาที่เข้ากลุ่มจิตวิทยาการปรึกษาแนวโยนิโสมนสิการสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการกลุ่ม และท่าทีบทบาทของผู้นำกลุ่มส่งผลต่อการขยายทัศนคติต่อความเข้าใจโลกและชีวิตเชื่อมโยงพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะในการดำเนินชีวิต ซึ่งจากผลการวิจัยดังกล่าว อาจสรุปได้ด้วยเหตุผลที่ว่า กระบวนการกลุ่มจิตวิทยาการปรึกษาแนวโยนิโสมนสิการส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิธีคิดเกิดการกระตุ้นการใช้ความคิดของนักศึกษาให้รู้จักคิดถูกต้องเป็นวิธีการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักศึกษาให้เกิดปัญญา รู้คิดเท่าทันเห็นสิ่งทั้งหลายตามจริงสัมพันธ์กับพัฒนาการของชีวิตเกิดผลต่อท่าทีที่มีต่อสิ่งต่างๆ โดยรวมทำให้เกิดพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะในการดำเนินชีวิต สอดคล้องกับแนวคิดของพระเทพเวที(ประยุทธ์ ปยุตโต)(2532) และประเวศ วะสี(2542) ซึ่งพฤติกรรมจิตสาธารณะเป็นจิตสำนึกพลเมืองดีเป็นความเข้าใจในความสัมพันธ์ของ

บุคคล และนำตนเองเข้าไปมีส่วนร่วมตามเหตุปัจจัยด้วยจิตใจที่เห็นคุณค่าและความสำคัญในการสร้างสรรค์อยู่ร่วมกัน สอดคล้องกับแนวคิดของกนก จันทร์ขจร (2544 : 269 – 278) และพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะเป็นการถ่ายทอดทางปัญญา อารมณ์ สังคม ลักษณะมุ่งอนาคต สุขภาพจิต ค่านิยมความเป็นไทย แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สติปัญญาและความเชื่ออำนาจในตนซึ่งมีอิทธิพลจากแบบอย่างของความช่วยเหลือกัน การมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างคนในครอบครัว กลุ่มเพื่อน ครู ฯลฯ ทำให้การพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะต้องกระทำควบคู่กันทั้งปัจจัยภายในคือความคิดเห็นถูกต้อง และปัจจัยภายนอกคือการใช้ตัวแบบหรือสื่อที่ส่งเสริมการเป็นแบบอย่างที่ดี สอดคล้องกับแนวคิดของ คาร์โล และแรนดัล (Carlo and Randall 2002) อาร์ลอนสัน วินสันและเอเคิร์ต (Aronson, Wilson and Akert 1999 : 455) แบทสัน (Batson 1991) เบนดูรา (Bandura 1977) อรพินทร์ ชูชมและคณะ (2549) สอดคล้องกับงานวิจัยของโกศล มีความดี (2547) ที่ศึกษาเปรียบเทียบจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจที่มีปัจจัยทางสังคมแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะ สอดคล้องกับงานวิจัยของอัญชลี ยิ่งรักพันธ์ (2550) ที่นำการใช้สถานการณ์จำลองผสมกับเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริงพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้ ดังนั้นกระบวนการกลุ่มจิตวิทยาการศึกษาแนวโยนิโสมนสิการจึงส่งเสริมการคิดดีของนักศึกษาให้เกิดปัญญานำการรู้คิดใหม่ไปใช้แก้ไขปัญหาและสร้างสรรค์พฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะ ซึ่งสนับสนุนประเด็นแนวทางกระบวนการกลุ่มที่กระตุ้นการรู้คิดถูกต้องที่เป็นปัจจัยภายในของนักศึกษาแล้ว ในกระบวนการกลุ่มยังสัมพันธ์กับมีประเด็นปัจจัยภายนอกคือผู้นำกลุ่มที่มีบทบาทต่อการกระตุ้นการรู้คิดเร้ากุศลให้นักศึกษา ผู้นำกลุ่มจะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษาให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ที่อบอุ่นเป็นกันเอง ช่วยสะท้อนให้เรื่องเล่าต่างๆของนักศึกษาที่เกิดขึ้นในกลุ่มกลายเป็นประสบการณ์ทรงคุณค่าต่อการเรียนรู้ การเปลี่ยนแปลงภายในจิตใจของนักศึกษา ผู้นำกลุ่มเอื้อให้กระบวนการกลุ่มจิตวิทยาการศึกษาแนวโยนิโสมนสิการเลื่อนไหลไปด้วยการรู้คิดถูกต้องร่วมกันของนักศึกษาเป็นการเกิด “ปัญญารวมหมู่” ขึ้นในกลุ่ม สอดคล้องกับแนวคิดการศึกษาของพระเทพเวที (ประยุทธ์ ประยุตโต) (2532 : 632) และทีศนา เขมณี (2548 : 119 – 124) สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาพินิจ กอบบาง (2544) ที่ศึกษาพบว่า วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ หากไม่มีความสามารถเพียงพอในการทำโยนิโสมนสิการซึ่งเป็นปัจจัยภายในให้เกิดขึ้นได้ ควรต้องอาศัยปัจจัยภายนอกคือกลยุธยเมตรที่จะเป็นแนวทางในการคิด ดังนั้นในกระบวนการกลุ่มจิตวิทยาการศึกษาแนวโยนิโสมนสิการที่นักศึกษาและผู้นำกลุ่มได้เรียนรู้ร่วมกันนั้น ผู้นำกลุ่มเป็นผู้กระตุ้นการคิดผ่าน “แบบฝึกหัด” ตามวัตถุประสงค์ ที่ร้อยเรียงการเรียนรู้ภายในจิตใจตั้งแต่จุดเริ่มต้นจนไปสู่จุดหมายจึงช่วยให้นักศึกษารู้คิดเข้าใจถูกต้องในชีวิตตนและเชื่อมั่นไว้วางใจผู้นำกลุ่มเกิดการเรียนรู้ร่วมกันไป สอดคล้องกับงานวิจัยของสมัย พรหมประดิษฐ์ (2546) และคำจันทร์ ร่มเย็น (2550) ที่นำเอาวิธีคิดโยนิโสมนสิการไปจัดกิจกรรมกลุ่มโดยมีผู้นำกลุ่มเพื่อช่วยลดความหวาดกลัวให้ผู้สูงอายุได้ และงานวิจัยของชฎาพร สิงห์ปิ่น (2553) ที่นำโปรแกรมการพัฒนาตนโดยผู้นำกลุ่มใช้หลักโยนิโสมนสิการเพื่อเพิ่มความสุขของนักศึกษามหาวิทยาลัยได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของธีรวรรณ ธีระพงษ์ (2549) ที่พบว่ากระบวนการกลุ่มการศึกษาเชิงจิตวิทยาแนวพุทธมีผลต่อสัมพันธภาพการศึกษาระหว่างผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่ม

ข้อเสนอแนะ

1. ในการใช้กลุ่มจิตวิทยาการปรึกษาแนวโยนิโสมนสิการเพื่อเพิ่มพูนพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะ ผู้ที่ใช้ควรมีความสามารถทางทักษะและความรู้ความเข้าใจทางวิชาชีพการปรึกษาเชิงจิตวิทยา เพื่อให้กระบวนการปฏิบัติงานของผู้ในกลุ่มเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

2. ในการใช้กลุ่มจิตวิทยาการปรึกษาแนวโยนิโสมนสิการเพื่อเพิ่มพูนพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะ ผู้ที่ใช้ควรมีความเข้าใจในการสร้างโปรแกรมกลุ่มจิตวิทยาการปรึกษาแนวโยนิโสมนสิการพร้อมกับเครื่องมือการประเมินให้สอดคล้องกับสภาพจริง เพื่อให้การนำไปใช้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและสภาพที่เป็นจริงได้มากที่สุด

3. จากการศึกษาประสบการณ์การเรียนรู้จากการเข้ากลุ่มของนักศึกษา พบว่า ความเข้าใจในความเป็นจริงของโลกและชีวิตตามแนวพุทธธรรมและความเป็นกัลยาณมิตร เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ในกลุ่มควรต้องให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้ฝึกฝนตนเองอยู่เสมอเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้การปฏิบัติงานของผู้ในกลุ่มเกิดประสิทธิภาพแก่ผู้เข้ากลุ่มตามเป้าหมายของกลุ่ม

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยติดตามผลพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะด้านการเคารพหน้าที่และข้อปฏิบัติทางสังคม และด้านการอุทิศตนทำงานโดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ในระยะติดตามผล 3 เดือน 6 เดือนเพื่อดูปัจจัยที่ส่งผลและความคงทนของพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะ

2. ในการดำเนินการกลุ่มจิตวิทยาการปรึกษาแนวโยนิโสมนสิการ ควรปรับขยายช่วงเวลาของโปรแกรมกลุ่มโดยเพิ่มจำนวนชั่วโมงมากขึ้น เพื่อศึกษาผลที่ให้นักศึกษาผู้เข้ากลุ่มเกิดการเรียนรู้ครอบคลุมในแง่มุมประเด็นต่าง ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษามากที่สุด

3. ควรมีการศึกษาลักษณะการใช้กลุ่มจิตวิทยาการปรึกษาแนวโยนิโสมนสิการกับกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลายประเภท โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะในระดับต่ำอันเนื่องมาจากการอยู่ในภาวะความทุกข์ทำให้ตนเองอยู่ในโลกส่วนตัว หรือกลุ่มตัวอย่างที่ทำลายทรัพย์สินส่วนรวมฝ่าฝืนกฎหมายทำให้เกิดอันตรายความเสียหายต่อตนเองและส่วนรวม

4. ในการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการอื่นๆ เพิ่มเติมเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ในการศึกษาและทำความเข้าใจประสบการณ์ภายในจิตใจของนักศึกษา ก่อนเข้ากลุ่ม และหลังจากการเข้ากลุ่ม และระยะติดตามผล

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กนก จันทร์ขจร. คุณธรรมพื้นฐานในการพัฒนาเด็กไทย. คู่มือวัฒนธรรมวิถีชีวิตไทย. กรุงเทพมหานคร : พิธีกรรมการพิมพ์. พิมพ์ครั้งที่ 2, 2544.
- โกศล มีความดี. “ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2547.
- จรินทร์พย์ โคธีรานุรักษ์. “ผลของกลุ่มจิตวิทยาพัฒนาตนและการปรึกษาแนวพุทธต่อความเอื้อเฟื้อของนักศึกษา มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.
- เขาวฤทธิ์ สาสา. “เยาวชนหนุ่มสาวไทย.” สังคมพัฒนา . 32, 3(2547).
- ทิตนา แคมณี. ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.
- ธีรวรรณ ธีระพงษ์. “ผลของกลุ่มพัฒนาตนและการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวพุทธเน้นศีลและปัญญา ต่อสัมพันธภาพการปรึกษาเชิงจิตวิทยาและผลต่อเนื่องของความพึงพอใจของผู้รับบริการ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.
- ประเวศ วะสี. กระบวนการทางปัญญา. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติแห่ง 2542.
- พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต). พุทธธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุภาพใจ, 2532.
- พระมหาหนูพัฒน์. “การศึกษาวิเคราะห์วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการในพระสูตรตันตปิฎก.” วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาพุทธศาสนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2544.
- เพริศพรณ แดนศิลป์. “ผลการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มโยนิโสมนสิการที่มีต่อปัญญาในภาวะความสัมพันธ์เชื่อมโยง และภาวะความเปลี่ยนแปลง.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.
- ไพฑูรย์ สีนารัตน์, สมสุข ธีระพิจิตร และวัชนีย์ เขาว์ดำรงค์. รายงานการวิจัย เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย : จากการวิจัยสู่การปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งมหาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.
- วิโรจน์ เรืองแบน. “ขบวนการประชาสังคมและการเรียนรู้เพื่อความเป็นพลเมือง.” วิชาการสถาบันราชภัฏธนบุรี. 1, 1 (มกราคม – ธันวาคม 2544).

สุภาวดี ดิสโร. “ผลของกลุ่มจิตวิทยาพัฒนาตนและการปรึกษาแนวพุทธต่อความสามารถในการฟื้นฟู

พลังของนักศึกษามหาวิทยาลัย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา

วิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. วาระการวิจัยแห่งชาติในภาวะวิกฤติเพื่อฟื้นฟูชาติ. กรุงเทพมหานคร

: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2542.

โสรัช โพธิ์แก้ว. จิตรักษาตามแนวพุทธศาสนา. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.(อัดสำเนา)

องอาจ นัยพัฒน์. วิธีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.

กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนสามลดา, 2548

อรพิน ชูชม, อังรา สุขารมณ์ และอุษา ศรีจินดารัตน์. “การวิเคราะห์ปัจจัยทางจิตสังคมที่สัมพันธ์กับ

จิตสำนึกทางปัญญาและคุณภาพชีวิตของเยาวชนไทย.” พฤติกรรมศาสตร์. 12,

1 (กันยายน 2549) : 15 - 36.

อัญชลี ยิ่งรักพันธ์, “ผลการใช้สถานการณ์จำลองผสมผสานกับเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริงเพื่อพัฒนาจิต

สาธารณะของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2550.

ภาษาต่างประเทศ

Aronson, E., Wilson, Y.D., and Akert, A.R. Social Psychology. 3 rd ed. New York : Longman, 1999.

Baston, C.D. The Altruism Question : Toward a social Psychological Answer. Hillsdale, NJ : Erlbaum, 1991.

Bandura, A. Social Learning Theory. Englewood Cliffs, NJ. : Prentice Hall, 1977.

Carlo, G., and Randall, B.A. “The Development of a Measure of Prosocial Behaviors for Late Adolescents.” Journal of Youth and Adolescence, 31, 1 (2002) : 1 – 14.